

Programul
Învățare pe
toată durata vieții

Cu suportul Programului Jean Monnet al Uniunii Europene

BULETIN

EUROPEAN

NEWSLETTER

2014 Ediția de toamnă / Autumn Edition

GHIDUL INTEGRĂRII EUROPENE

Rubrică coordonată de Vasile Cucerescu

Viitorul studiilor europene, pe ordinea de zi

Domeniul studiilor europene este un subiect academic important atât în interiorul cât și în afara Uniunii Europene. Genericul conferinței Jean Monnet / ECSA îl reprezintă viitorul studiilor europene. Evenimentul va avea loc în perioada 01-02 octombrie 2014, la Bruxelles, Belgia, fiind organizat de către Comisia Europeană, Directoratul General pentru Educație și Cultură, Directoratul C: Învățământ Superior și Afaceri Internaționale, Unitatea C4: Cooperare Internațională și Programe, Jean Monnet. Unitatea C4: Cooperare Internațională și Programe, Jean Monnet, este condusă de Harald Hartung.

La conferință vor participa peste 300 de reprezentanți ai mediului academic din întreaga lume. Președintele Comisiei Europene în exercițiu, Jose Manuel Durao Barroso, și Comisarul European pentru Educație, Cultură, Multilingvism și Tineret, Androulla Vassiliou, vor avea prezentări la lucrările conferinței.

Argumentul conferinței precizează că la eveniment se va examina rolul și conținutul studiilor europene, precum și contribuția acestora la politicile, guvernanța și relațiile Uniunii Europene cu țările partenere. Diversele fațete asupra acestui subiect academic vor fi dezbătute pe parcursul sesiunilor în plen și în cadrul celor patru grupuri de lucru: spre o redefinire a studiilor europene, studiile europene: transpunerea rezultatelor în elaborarea politicilor, studiile europene în calitate de instrument pentru o guvernanță mai bună, Uniunea Europeană în lume: rolul studiilor europene. Accentul va fi pus pe relevanța și adecvarea studiilor europene privind creșterea contribuției acestora de la dezvoltarea educațională la cea economică și societală în Europa și în lume.

DREPTURILE OMULUI

Rubrică coordonată de Ion Buruiană

Ratificarea Protocolului nr. 15 de modificare a Convenției de către Moldova

La data de 6 mai 2014 a intrat în vigoare Legea nr. 59 din 04.04.2014 prin care a fost ratificat Protocolul nr. 15 de modificare a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnat la Strasbourg la 24 iunie 2013.

Protocolul nr. 15 aduce o serie de amendamente la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, printre care: introduce expres principiul subsidiarității și doctrina marjei de apreciere a statelor. De asemenea, protocolul reduce termenul de adresare al cererilor către Curte de la șase la patru luni, termen care începe a curge de la data ultimei decizii finale adoptate la nivel național. Protocolul va intra în vigoare după ce va fi ratificat de către toate statele-părți la Convenție.

Prestația Moldovei la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)

CEDO examinează cererile individuale și ale statelor în care sunt semnalate violări ale drepturilor civile și politice stabilite în Convenție. Din anul 1998 cetățenii statelor membre pot aplica direct la CEDO în cazul în care se consideră că li s-a lezat vreun drept consfințit în Convenție.

Unicitatea CEDO constă în două elemente: examinarea cererilor individuale contra statelor și emiterea hotărârilor obligatorii din punct de vedere juridic pentru statele vizate. Intrarea în vigoare a Protocolului nr. 14 la Convenția europeană a drepturilor omului a lansat un amplu proces de reformă a activității și structurii CEDO.

Toate cererile cetățenilor sunt examinate de către judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului. Fiecare stat membru al Consiliului Europei are câte un judecător.

Actualmente, judecător din partea Moldovei la CEDO este Valeriu Grițco, ales la data de 2 octombrie 2012 în cadrul sesiunii de toamnă a APCE pentru un mandat de 9 ani.

De asemenea, Moldova are un Reprezentant al Guvernului în procedurile din fața CEDO – Agentul Guvernamental, care reprezintă statul atât în faza prejudiciară și cea judiciară la Curte, dar este și principalul coordonator al măsurilor naționale în vederea organizării executării hotărârilor CEDO și a prevenirii altor încălcări similare. Această funcție din data de 19 decembrie 2012 este exercitată de către Lilian Apostol.

Din cele 7,406 cereri moldovenești înregistrate între 1998 și 2011, până la 31 decembrie 2011, CEDO a finalizat examinarea lor în proporție de 42%. La 1 ianuarie 2012, Moldova se afla printre primele opt țări cu cel mai mare număr de cereri pendinte la CEDO, în baza cărora Guvernul Moldovei a achitat peste 12,8 mln. de euro.

UNIUNEA EUROPEANĂ-MOLDOVA

Rubrică coordonată de Violeta Melnic

Semnarea Acordului de Asociere a Republicii Moldova la Uniunea Europeană

La 27 iunie 2014, la Bruxelles, a fost semnat Acordul de Asociere a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

De la această dată Republica Moldova și Uniunea Europeană sunt unite, este o zi istorică, a menționat premierul Iurie Leancă. „Nu avem dreptul să facem compromisuri sau să ezităm pentru a atinge obiectivul principal – cel de a deveni membru cu drepturi depline al marii familii a Uniunii Europene. Noi știm cât de exigent este acest parcurs și nu subestimăm în nici un fel dificultățile. Dar nu avem nici o îndoială la determinarea noastră”.

Acordul de Asociere a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pune accent pe democrație, statul de drept, drepturile omului și libertățile fundamentale, pe buna guvernare, pe buna funcționare a economiei de piață și pe dezvoltarea durabilă.

Documentul a fost ratificat de către Parlamentul Republicii Moldova la 3 iulie 2012 și urmează procedura de ratificare de către parlamentele statelor membre ale UE, astfel încât Republica Moldova să poată depune cererea de aderare la Uniunea Europeană în a doua jumătate a anului 2015.

Participarea Republicii Moldova la Misiunea Uniunii Europene din Mali

Republica Moldova pentru prima dată participă la misiunile Uniunii Europene pentru gestionarea crizelor în temeiul Acordului între Republica Moldova și Uniunea Europeană de stabilire a cadrului pentru participarea Republicii Moldova la operațiunile Uniunii Europene de gestionare a crizelor, ratificat prin Legea nr. 75 din 12 aprilie 2013.

Violeta Melnic a fost selectată de către Serviciul European de Acțiune Externă pentru poziția de formator în Drepturile Omului și Dreptul Internațional Umanitar pentru participarea la Misiunea Uniunii Europene din Mali.

La 28 mai 2014, Guvernul Republicii Moldova a aprobat Hotărârea de delegare a doamnei Violeta Melnic pentru o perioadă de 6 luni la Misiunea respectivă. Premierul Iurie Leancă a salutat participarea doamnei Violeta Melnic la Misiunea UE din Mali și i-a urat succes. Prim-ministrul Republicii Moldova a menționat că este pentru prima dată când Republica Moldova contribuie cu forțe modeste la asigurarea securității de către Uniunea Europeană.

Doamna Violeta Melnic își desfășoară activitatea în Koulikoro, oferind training-uri pentru soldații din Mali în domeniul Drepturilor Omului și Dreptul Internațional Umanitar din iunie 2014 și își va continua activitatea până în decembrie 2014.

UNIUNEA EUROPEANĂ: POLITICI COMUNE

Rubrică coordonată de Mihai Hachi

Bugetul Uniunii Europene

Bugetul Uniunii Europene este un instrument financiar important care finanțează politicile și cheltuielile tuturor instituțiilor din Uniune. Este un buget separat de cel al statelor membre și finanțează acțiunile pe care statele nu le pot asigura singure sau sunt mai rentabile prin efortul financiar comun. Acesta reflectă atât interesele statelor membre cât și al Uniunii în ansamblu.

Bugetul comunitar este adoptat printr-o procedură consacrată: Comisia Europeană (organul executiv al UE) pregătește bugetul, iar Consiliul UE și Parlamentul European (organe decizionale) îl aprobă. Acesta poate fi oferit beneficiarilor prin intermediul granturilor, împrumuturilor și altor forme de finanțare.

Bugetul UE este format în mare parte din resursele proprii. Principala sursă de completare a bugetului o constituie contribuția fiecărui stat membru din PNB (Produsul Național Brut). Cuantumul de 1-1,24% din Venitul Național Brut (VNB) asigură circa 75% din buget. O altă sursă de venit care completează bugetul comunitar o reprezintă taxele vamale, aplicate importurilor din afara UE, încasările provenind din TVA (taxa pe valoarea adăugată), percepute de statele membre și alte surse de venit (tab. 1).

Fiecare țară contribuie la formarea bugetului în funcție de bogăția acumulată. Cei mai mari contribuabili ai bugetului comunitar sunt Germania, Franța, Italia, Marea Britanie, Spania, Olanda, Belgia, iar principalii beneficiari sunt statele care au aderat recent, dar și cele cu o poziție importantă pe piața agricolă comunitară, statele afectate de crize economico-financiare sau de altă natură. În acest mod este respectat unul dintre principiile comunitare, cel al solidarității financiare. În anul 2013 primele 5 state cu cele mai mari contribuții în bugetul comunitar au fost Germania (20,3%), Franța (16,7%), Italia (12,4%), Marea Britanie (12,2%) și Spania (8,3%). Celelalte state membre au completat bugetul în proporție de 57,5% (tab. 2).

Bugetul UE este adoptat în fiecare an și se înscrie în limitele cadrului financiar multianual (CFM). Acesta modelează prioritățile economice și politice ale UE pe o perioadă de 7 ani. Domeniile prioritare eligibile finanțării din bugetul comunitar în ultimii ani sunt: creșterea durabilă; conservarea și gestionarea patrimoniului natural; cetățenie, libertate, securitate și justiție; administrația și calitatea UE de actor global.

Mărimea bugetului în ultimii 5 ani nu s-a modificat considerabil, reflectând performanțele economice ale statelor membre (tab. 3).

PIB-ul statelor membre este mult mai mare în comparație cu mărimea bugetului comunitar.

tab.1

Tipuri de venit în bugetul UE, în 2012-2014

	Tipuri de venit	Bugetul UE 2012, %	Bugetul UE 2013, %
1	Venit din VNB	2,2	80,5
2	Taxe vamale și taxe pe zahăr	2,8	88,7
3	Venituri din TVA	3,0	126,1
4	Alte venituri	3,0	89,0

Sursa: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:051:FULL>

tab.2

Tipuri de venit în bugetul UE, în 2012-2014

		Contribuția în buget, %	Resurse primite, %
1	Germania	20,3	8,9
2	Franța	16,7	9,2
3	Italia	12,4	7,8
4	Marea Britanie	12,2	5,0
5	Spania	8,3	10,1
6	Portugalia	1,2	4,6
7	Grecia	1,3	4,5
8	România	1,1	2,4
9	Letonia	0,2	1,4
10	Lituania	0,3	1,2

Sursa: calculat în baza http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/publications/2013/2014.04.04_RBFM_Report_en.pdf

tab.3

Mărimea bugetului comunitar și a PNB-ului în ultimii 5 ani

	2010	2011	2012	2013	2014
Buget UE (mlrd. euro)	141,4	141,9	147,2	150,9	142,6

DIALOG (INTER)CULTURAL

Rubrică coordonată de Carolina Dodu-Savca

Domeniul educației, culturii, audiovizualului și al politicilor culturale cu dimensiune europeană

Domeniile vitale ale societății contemporane se situează în zona de administrare a audiovizualului. De aici și necesitatea de a acorda atenție prioritară industriilor culturale și creative, nu doar în calitate de sfere viabile, ci ca adevărate forțe motrice de formare morală și profesională a viitoarelor generații, de dezvoltare a gustului estetic și a standardelor de consum, de la produsele culturale tradiționale care promovează cultura europeană și până la operele audiovizuale care gestionează dezvoltarea publicului. Sectorul cultural, de la arhitectură, patrimoniu, presa scrisă, biblioteci, centre documentare și multimedia, etc. până la concerte, expoziții și festivaluri, etc., înregistrează beneficii economice importante. Pondere economică a domeniilor culturale și creative este în ascensiune în ultimul deceniu, fapt confirmat și de crearea programului „Europa Creativă” 2014-2020.

Programul Europa creativă 2014-2020

„Europa Creativă” 2014-2020 este un program complex de cooperare în domeniul culturii, audiovizualului și al politicilor culturale, care finanțează proiecte cu dimensiune europeană sub egida Comisiei Europene și Agenției Executive pentru Educație, Audiovizual și Cultură.

Lansat în 2014, programul vine în continuitatea subprogramelelor Cultura (2007-2013), Media (2007-2013) și Media Mundus (componenta trans-sectorială dedicată garantării creditelor bancare pentru sectoarele culturale și creative). Finanțat de Uniunea Europeană pentru următorii șapte ani, programul dispune de un buget total de 1,46 de miliarde de euro, iar subprogramul Cultura are un buget de 454,8 milioane de euro. Obiectivul subprogramului Cultura este de a dezvolta, la nivel european și internațional, capacitățile operaționale ale instituțiilor culturale și creative, precum și capacitățile profesionale ale actorilor din domeniu și ale operatorilor cu entitate juridică (instituții publice, ONG-uri, companii private). Obiectivele specifice sunt de a crea oportunități de dezvoltare profesională, de a susține mobilitatea creatorilor și operelor culturale, de a stimula circulația transnațională legală și judicioasă a produselor culturale, de a garanta calitatea acestora și de a facilita accesul publicului la creațiile de referință.

Entitățile juridice eligibile pentru Programul Europa creativă 2014-2020 trebuie să fie stabilite în unul dintre spațiile următoare: în țările Uniunii Europene sau în țările participante la programele comunitare, în țările candidate sau potențial candidate la Uniunea Europeană. Țările participante la programele comunitare sunt: Elveția, Norvegia, Islanda, Liechtenstein. Țările candidate care pot aplica la proiectele de cooperare culturală 2014-2020 sunt: Albania, Bosnia și Herțegovina, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Kosovo, Muntenegru, Serbia, Turcia. Țările vizate în Politica Europeană de Vecinătate și semnatare ale acordurilor de înțelegere, de asemenea, pot participa la programul „Europa creativă”, precum: Algeria, Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Egipt, Georgia, Israel, Iordania, Liban, Libia, Maroc, Moldova, Siria, Teritoriul palestinian ocupat, Tunisia și Ucraina. Aplicațiile pentru proiectele din cadrul acestui program sunt evaluate de Comisia Europeană și Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură.

Prioritățile strategice de perspectivă ale Programului „Europa Creativă” 2014-2020 sunt: adaptarea la tehnologiile digitale, cooperarea cu țările din Politica Europeană de Vecinătate și din Elveția, fortificarea platformelor culturale europene de promovare a creatorilor și operelor, inclusiv prin finanțarea traducerilor de opere literare (pe suport hârtie sau în format electronic e-books).

„Europa Creativă” 2014-2020 oferă varii oportunități de finanțare pentru operatorii și antreprenorii culturali și creativi din sectorul public sau privat din Moldova. Liniile de finanțare care pot fi accesate sunt diversificate (proiecte de cooperare transnațională, proiecte de traduceri literare, proiecte de mobilități de profesionalizare în sfera industriilor culturale și creative sau în sfera audiovizualului, dezvoltarea de rețele culturale europene, platforme culturale europene în vederea promovării patrimoniului imaterial și material, etc. pe domenii (arte vizuale, artele spectacolului, literatură, carte, arhitectură, patrimoniu, design și arte aplicate, etc.).

Colegiul de redacție

Redactor-șef:
Vasile CUCERESCU
Redactor-șef adjuncț:
Mihai HACHI
Membri:
Ion BURUIANĂ
Carolina DODU-SAVCA
Violeta MELNIC
Asistenți:
Vitalie CÔRCODEL
Victoria CUCERESCU
Ala OLĂRESCU

e-institute

Moldova, Chișinău
str. Paris 53/3, of. 5
pagina web: www.studiiu.org
e-mail: secretariat@studiiu.org
executat la comanda nr.278/4
Casa Imago
bun de tipar: 05.08.2013
800 de exemplare

Acest proiect este finanțat cu sprijinul Comisiei Europene în cadrul Programului Jean Monnet, acțiunea 2012-3106. Publicația reflectă numai punctul de vedere al autorilor și Comisia nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Autorii poartă răspundere exclusivă pentru conținutul materialelor prezentate.